

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานำเสนอผลการศึกษา เรื่อง ปัญหาและมาตรการในการพัฒนาองค์กรประชาสังคม
ท้องถิ่น : กรณีศึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N = จำนวนประชากร

μ = ค่าเฉลี่ย

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคำคิดเห็น และข้อเสนอแนะในทัศนะของสมาชิกกลุ่มสัจจะ
สะสมทรัพย์ ในการพัฒนาองค์กรประชาสังคมท้องถิ่นของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N = 167)	ร้อยละ
ชาย	43	25.70
หญิง	124	74.30
รวม	167	100.00

จากตาราง 1 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 124 ราย คิดเป็นร้อยละ
74.30 และเพศชาย จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.70

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (N = 167)	ร้อยละ
18 – 44 ปี	95	56.90
45 ปีขึ้นไป	72	43.10
รวม	167	100.00

จากตาราง 2 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 18 – 44 ปี จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.90 และอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.10

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน (N = 167)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	0	0.00
ประถมศึกษา	46	27.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	19	11.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	61	36.50
อนุปริญญา/ปวส.	8	4.80
ปริญญาตรี	31	18.60
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	2	1.20
รวม	167	100.00

จากตาราง 3 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุด จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาได้แก่ ระดับประถมศึกษา จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.50 ปริญญาตรี จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.60 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.40 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.80 และสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (N = 167)	ร้อยละ
เกษตรกรรม	45	26.90
รับจ้างทั่วไป	62	37.10
ค้าขาย	47	28.10
ข้าราชการ	13	7.80
ไม่มีอาชีพ	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00
รวม	167	100.00

จากตาราง 4 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.10 รองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย จำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.10 อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.90 อาชีพข้าราชการ จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.80 ตามลำดับ

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (N = 167)	ร้อยละ
0 – 12,040 บาท	109	65.30
12,041 บาทขึ้นไป	58	34.70
รวม	167	100.00

จากตาราง 5 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12,040 บาท มากที่สุด จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.30 และรองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่าหรือเท่ากับ 12,041 บาทขึ้นไป จำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.70

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่ม	จำนวน (N = 167)	ร้อยละ
1-9 ปี	113	67.70
10 ปีขึ้นไป	54	32.30
รวม	167	100.00

จากตาราง 6 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1-9 ปี มากที่สุดจำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.70 รองลงมาได้แก่ เป็นสมาชิกกลุ่มหรือมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.30

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร จำแนกตามด้านปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด โดยภาพรวม

ด้าน	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
1. ปัญหาด้านพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด	3.98	0.61	มีปัญหาค่อนข้างมาก	2
2. ปัญหาด้านหลักการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด	4.07	0.52	มีปัญหาค่อนข้างมาก	1
3. ปัญหาด้านกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด	3.57	0.55	มีปัญหาค่อนข้างมาก	3
รวม	3.87	0.56	มีปัญหาค่อนข้างมาก	

จากตาราง 7 พบว่าการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด นั้นยังมีปัญหาค่อนข้างมาก ($\mu = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด ด้านหลักการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราดจึงมีปัญหาค่อนข้างมาก กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นั้นเป็นประชาสังคมท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ที่เกิดจากการ

รวมกลุ่มกันโดยสมัครใจของสมาชิกกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการรักษาประโยชน์ในการสร้างความมั่นคงในชีวิต เป็นแหล่งเงินทุน โดยสมาชิกกลุ่มต้องการได้รับผลตอบแทนกลับคืนเป็นรูปของการได้เงินปันผล การได้สวัสดิการตั้งแต่เกิดจนตาย การส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มจะต้องให้สมาชิกกลุ่มได้การมีส่วนร่วม สมาชิกวางกฎระเบียบการบริหารงานกลุ่ม และการผลักดันให้สมาชิกกลุ่มได้อยู่ดี มีสุข อย่างยั่งยืน เป็นเป้าหมายสำคัญ ในหลักการดำเนินงานของกลุ่มจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราดนั้นปัจจุบันการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มนั้นยังไม่ชัดเจน การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากสมาชิกกลุ่มยังต้องอาศัย พระอาจารย์สุบิน ปณีโต เป็นผู้นำเสนอแนวคิด ตัดสินใจให้ และเป็นบุคคลเดียวเท่านั้นที่ทุกคนให้ความเชื่อถือ ถ้าการประชุมใดไม่มี พระอาจารย์สุบิน ปณีโต จะไม่สามารถยุติปัญหา หรือหาข้อยุติทุกเรื่องไม่ได้ โดยให้ถือว่าแนวคิดข้อเสนอแนะและการตัดสินใจปัญหาต่างๆจบด้วยการตัดสินใจของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต โดยมติที่ประชุมเห็นชอบด้วยทุกประการ และที่สำคัญสมาชิกกลุ่มก็จะไม่กล้าคิดต่างจากพระอาจารย์สุบิน ปณีโต จึงทำให้การตัดสินใจในหลักการดำเนินงานบางอย่างมีผลกระทบกับสมาชิกกลุ่มที่ยังไม่มีความพร้อมอย่างเช่น เพิ่มจำนวนหุ้นให้มากขึ้น การให้ปันผลที่น้อยลงในอัตราเฉลี่ยไม่เกิน 1 บาทต่อ 1 หุ้น แต่เสียดอกเบี้ยเงินกู้คิดแล้วในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ถ้ามองในแง่บวก การเพิ่มหุ้นก็เป็นผลดีกับกลุ่มให้มีความเจริญเติบโต แต่ถ้ามองกลับกันมันก็เหมือนเป็นการสร้างภาระ บังคับ มัดมือชก ให้กับสมาชิกกลุ่ม เพราะในหลักการดำเนินงานคือ การให้สมาชิกกลุ่มอยู่ดี มีสุข ไม่มีหนี้สิน มิใช่มุ่งหวังในรูปผลกำไร ก็น่าจะต้องดูแลกำลังจ่ายของสมาชิกด้วยให้เหมาะสม ดังนั้นในการดำเนินงานของกลุ่มจะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้นั้น ต้องพัฒนาให้สมาชิกกลุ่มได้รับผลประโยชน์ไปพร้อมกับกลุ่มมีความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่ม ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในปัญหาของตนเองดีที่สุด ดังนั้นต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาคด้วยตัวเองก็จะทำให้ เคาถูกที่ค้น ถ้ายังให้การแก้ไขปัญหาคโดยคนที่ไม่เข้าใจปัญหาคก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาคที่สมาชิกกลุ่มประสบปัญหา สมาชิกกลุ่มต้องกล้าคิดกล้าพูด อย่าเป็นวัฒนธรรมปิดปากเงียบ อย่าพูด อย่าแสดงความคิดเห็นเลย เดียวคนอื่นมองไม่ดีเป็นตัวปัญหาในกลุ่ม หรือคิดว่าเราไม่มีปัญหา ก็อย่าไปยุ่งกับคนอื่น ให้คนมีปัญหาคเขาแก้ไขกันเอง แล้วสมาชิกกลุ่มก็ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มด้วยกันได้แสดงความคิดเห็นถึงแม้จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันก็ต้องร่วมมือ ร่วมใจแก้ไขปัญหาคเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน อย่างยุติธรรม (เฉลิมรัตน์ รักรุ่งเรือง, สัมภาษณ์, 2556)

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด ปัญหาคด้านพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด ยังมีสถานะหนี้สินติดอยู่ในวงจรเป็นหนี้ไม่รู้จบ ด้วยเพราะพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มเองที่ไม่รู้จักวางแผนการใช้จ่าย ฟุ่มเฟือย และให้ความสำคัญในการกู้เงินมากกว่าการออม ที่คิดไป

จากหลักการหรือเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้งกลุ่มที่หวังจะให้คนจนได้มีหนทางที่จะสามารถหมดหนี้สิน มีเงินออมไว้ใช้ยามเจ็บป่วย แก่เต่า จนถึงตาย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างความมั่นคงในชีวิต ปฏิบัติตนตามแนวทางวิถีชีวิตพอมีพอกิน กลุ่มอนุมติให้กู้เงินแต่สมาชิกก็นำเงินที่กู้ได้ไปใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ที่ให้ไว้ ถึงแม้ว่าจะต้องให้สัจจะว่าจะนำเงินไปประกอบอาชีพ อาจเป็นเพราะคนสมัยนี้ไม่คิดกลัวเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ เสียแล้ว ไม่เพียงแต่มีหนี้สินของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพียงอย่างเดียวยังคงมีภาระหนี้สินในแหล่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินกู้ยืมในระบบ เงินกู้ของสถาบันการเงิน (ธกส.) สหกรณ์ การเกษตร อีกทั้งในปัจจุบันภาครัฐยังมีนโยบายกองทุนต่างๆมาเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เมื่อได้มาง่ายก็ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งลืมนึกไปว่าในแต่ละเดือนต้องมีภาระที่จะต้องชำระหนี้สิน แรกๆก็ยังมีจ่ายแต่พอนาน ๆ เข้าไม่มีจ่ายก็ต้องกู้เงินกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อนำไปใช้หนี้ วนเวียนอยู่ในวงจรหนี้สินไม่รู้จบสิ้น และเมื่อใดที่ยังอยู่ในวงจรหนี้สินอยู่ก็จะเกิดปัญหาที่สมาชิกไม่สามารถกู้เงินกลุ่มเพิ่มได้เนื่องจากมีหนี้สินเต็มเปดานที่จะกู้เพิ่มได้ต้องไปกู้หนี้ยืมสินนอกระบบต่อไปอีก และในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสมาชิกยังคงคิดหนี้ ยิ่งกู้แล้วก็ยิ่งเพิ่มหนี้เพิ่มขึ้นอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด แต่ด้วยกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่มทั้งหมด 167 กลุ่ม กรรมการกลางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราดสามารถกำหนดให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ทุกกลุ่มของจังหวัดตราดส่งสรุปบัญชีของแต่ละเดือน ทุกวันที่ 15 ของเดือน ถ้ากลุ่มใดมีปัญหากรรมการกลางจะได้แก้ไขปัญหาให้และจะเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้แก่กรรมการกลุ่มอื่นๆ เมื่อใดเกิดปัญหาที่เหมือนกันก็จะสามารถแก้ไขปัญหาเองได้ เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังมีการตรวจสอบบัญชีทุก 3 เดือน ของแต่ละกลุ่ม ที่สำคัญกลุ่มสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ โดยการที่แต่ละกลุ่มมีการประชุมประจำปี ซึ่งไปวันที่กรรมการต้องสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้างในภาพรวม สำหรับสมาชิกกลุ่มคนใดมีปัญหาต้องการให้ในที่ประชุมระดมความคิดเห็นช่วยเหลือก็เสนอได้ในวันนั้น มีการเปลี่ยนกรรมการกลุ่ม ถ้าสมาชิกเห็นว่าควรจะต้องเปลี่ยนแปลงกรรมการบ้างก็สามารถเสนอชื่อได้และถ้าสมาชิกกลุ่มเห็นว่าบุคคลที่เสนอชื่อมีความเหมาะสมที่จะเข้ามาทำงานได้ก็ใช้มติที่ประชุมรับรอง แต่ถ้ากรรมการคนใดที่สมาชิกกลุ่มเห็นควรจะต้องเปลี่ยน ถ้ามีพี่น้องมากในวันนั้นเขาก็จะนำญาติพี่น้องมาประชุมเพื่อจะได้ให้เสนอชื่อตนเองขึ้นมาและพี่น้องก็ยกมือให้ผ่านมติที่ประชุมเห็นชอบให้เป็นกรรมการกลุ่มต่อไป จึงทำให้สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นว่าการกลุ่มมักเห็นแก่พวกพ้องตัวเองในการพิจารณาให้เงินกู้ ไม่มีความเชื่อมั่นการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม ไม่ยึดหลักความเท่าเทียมกัน ไม่เสมอภาค ล้วนแต่จะเป็นปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรจำแนกตามปัญหาด้านพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด ในรายประเด็น

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
1. สมาชิกไม่สามารถลดการกู้เงินนอกระบบได้	4.14	1.00	มีปัญหาค่อนข้างมาก	7
2. สมาชิกกลุ่มเข้าเป็นสมาชิกโดยมีเจตนาได้สิทธิกู้เงินจากกลุ่มมากกว่าสร้างความมั่นคงในชีวิต	4.22	0.91	มีปัญหามาก	5
3. สมาชิกกลุ่มในปัจจุบันมีภาระหนี้สินในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น	4.49	0.83	มีปัญหามาก	1
4. สมาชิกกลุ่มมีปัญหาไม่สามารถกู้จากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพิ่มได้	4.10	1.07	มีปัญหาค่อนข้างมาก	8
5. สมาชิกกลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	4.18	1.01	มีปัญหาค่อนข้างมาก	6
6. สมาชิกกู้เงินกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ไปแล้วไม่สามารถชำระหนี้ได้ในแต่ละเดือน	1.90	0.60	มีปัญหาค่อนข้างน้อย	12
7. สมาชิกกลุ่มได้รับสวัสดิการไม่เท่าเทียมกัน	4.08	1.13	มีปัญหาค่อนข้างมาก	9
8. สมาชิกกลุ่มติดอยู่ในวงจรหนี้ไม่รู้จบ	3.97	1.23	มีปัญหาค่อนข้างมาก	10
9. สมาชิกกลุ่มกู้เงินกลุ่มเพื่อนำไปปล่อยเงินกู้นอกระบบ	3.60	1.32	มีปัญหาค่อนข้างมาก	11
10. สมาชิกกลุ่มกู้เงินมาเพื่อไปใช้หนี้	4.23	0.77	มีปัญหามาก	4

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
11. สมาชิกกลุ่มมีเจตนากู้เงินมากกว่าการออมเงิน	4.47	1.00	มีปัญหาหนัก	2
12. สมาชิกกลุ่มไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายหรือลดภาระค่าใช้จ่าย	4.41	1.05	มีปัญหาหนัก	3
รวม	3.98	0.61	มีปัญหาค่อนข้างมาก	

จากตาราง 8 พบว่า ประเด็นปัญหาด้านพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินจังหวัดตราด สมาชิกมีความเห็นว่ายังมีปัญหาอยู่ในระดับ มีปัญหาค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.98$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น เราสามารถแบ่งระดับปัญหาดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มประเด็นปัญหาที่มีระดับมากกับกลุ่มที่มีปัญหาระดับค่อนข้างมาก กลุ่มประเด็นที่มีปัญหาหนักตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มในปัจจุบันมีภาระหนี้สินในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ($\mu = 4.49$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มมีเจตนากู้เงินมากกว่าการออมเงิน ($\mu = 4.47$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายหรือลดภาระค่าใช้จ่าย ($\mu = 4.41$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มกู้เงินมาเพื่อไปใช้หนี้ ($\mu = 4.23$) และประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มเข้าเป็นสมาชิกโดยมีเจตนาได้สิทธิ กู้เงินจากกลุ่ม ($\mu = 4.22$)

ส่วนกลุ่มประเด็นที่มีปัญหาค่อนข้างมากตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มไม่มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มสะสมทรัพย์สิน ($\mu = 4.18$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มไม่สามารถลดการกู้เงินนอกระบบได้ ($\mu = 4.14$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มมีปัญหาไม่สามารถกู้เงินจากกลุ่มสะสมทรัพย์สินเพิ่มได้ ($\mu = 4.10$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มได้รับสวัสดิการไม่เท่าเทียมกัน ($\mu = 4.08$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มติดอยู่ในวงจรหนี้ไม่รู้จบ ($\mu = 3.97$) และประเด็นเรื่องการที่สมาชิกกลุ่มกู้เงินเพื่อนำไปปล่อยเงินกู้นอกระบบ ($\mu = 3.60$)

1. ปัญหาสมาชิกกลุ่มในปัจจุบันมีภาระหนี้สินในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ตัวสมาชิกเองมีพฤติกรรมในการดำรงชีวิตประจำวันที่ต้องดิ้นรนแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมือนหรือดีกว่าคนอื่น ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้ของตนเองว่าเพียงพอหรือไม่

สาเหตุมาจากรายได้ในการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มที่ไม่มีความแน่นอน เพราะส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มจะประกอบอาชีพรับจ้างรองลงมาเป็นอาชีพเกษตรกร เป็นอาชีพที่บางครั้งทำ

แล้วได้มากได้น้อยหรืออาจไม่ได้เลยก็มี ทำให้การคาดการณ์ว่าจะได้รายได้จึงเกิดความผิดพลาด พอรายได้ไม่เพียงพอในการใช้จ่ายจึงหันไปกู้เงินจากแหล่งกองทุนอื่น ๆ อีก ไม่เพียงแต่มีหนี้สินของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพียงอย่างเดียวยังคงมีภาระหนี้สินในแหล่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินกู้ยืมนอก ระบบ เงินกู้ของสถาบันการเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) สหกรณ์การเกษตร อีกทั้งในปัจจุบันภาครัฐยังมีนโยบายกองทุนต่าง ๆ มาเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ แต่สมาชิกกลุ่มไม่ได้กู้ไปประกอบอาชีพแต่กลับกู้เงินเพื่อไปใช้หนี้เสียมากกว่า เมื่อรายได้ไม่เพียงพอ ภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจึงไม่มีเหลือที่จะออมเงิน ความคิดของสมาชิกกลุ่มช่วงหลัง ๆ มาได้ให้ความสำคัญการกู้เงินจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มากกว่าการออม สมาชิกกลุ่มมักไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายหรือลดภาระค่าใช้จ่ายมีแต่จะสร้างหนี้ขึ้นมาทับถมใช้วิธีการหมุนเวียน การเป็นหนี้ติดอยู่ในวงจรเป็นหนี้ไม่รู้จักจบสิ้นนี้ก็ยังใช้ไม่หมดกับกู้หนี้ใหม่มาเพิ่มอีก บางครั้งสมาชิกบางส่วนยังต้องอาศัยการกู้เงินนอกระบบเพราะเนื่องจากไม่สามารถกู้เงินกลุ่มเพิ่มได้เพราะกู้เต็มเพดานแล้ว แต่จะอย่างไรเมื่อในแต่ละเดือนต้องชำระหนี้ที่กู้ยืมมาต้องหาไปใช้หนี้กลุ่มให้ได้ แต่สมาชิกกลุ่มที่กู้เงินกลุ่มไปก็สามารถที่จะนำเงินต้นและดอกเบี้ยมาชำระได้ทุกเดือน เนื่องจากเป็นเงื่อนไขของกลุ่มที่ได้ร่วมกันหาแนวทางไม่ให้สมาชิกค้างชำระในแต่ละเดือน โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าเดือนใดมีสมาชิกกลุ่มไม่ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยในเดือนนั้นจะไม่มีการปล่อยกู้ และมีการประกาศประจานให้สมาชิกกลุ่มได้รับรู้ด้วยและที่สำคัญต้องให้ผู้ค้างประกันเป็นผู้รับผิดชอบด้วย แต่สำหรับสมาชิกกลุ่มที่เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมส่วนใหญ่จะไม่มีการหนีหนี้เพราะถ้าหมดหนทางจริง ๆ ก็ต้องขอความช่วยเหลือผ่อนผันการชำระให้น้อยลงจากกรรมการกลุ่มแต่ก็จะสามารถช่วยได้เดือนต่อเดือน เท่านั้นจะไม่มีการค้างชำระเกิน 1 เดือน และต้องมีเหตุสุดวิสัยจริง ๆ และเป็นราย ๆ ไป เมื่อไม่ต้องการให้ใครมาดูแลหรือต่อว่าจึงต้องหันไปกู้เงินนอกระบบ ซึ่งบางครั้งสมาชิกกลุ่มบางรายได้กู้เงินกลุ่มไปเพื่อนำไปปล่อยเงินกู้นอกระบบเสียด้วยซ้ำ สมาชิกกลุ่มคนใดสามารถหมุนเวียนได้ทันทีทำกันไปสำหรับสมาชิกกลุ่มคนไหนไม่สามารถหมุนเงินได้ก็ต้องมีการหนีหนีไปก็ต้องเป็นภาระของคน ค้ำประกันไปแต่ก็เป็นส่วนน้อยเพราะถึงอย่างไรสมาชิกกลุ่มก็ต้องหาทางหาเงินมาใช้ตามเงื่อนไขให้ได้ หนทางของคนไม่มีก็คือการกู้เงินไปใช้หนี้ตัวเอง แต่สิ่งที่สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ยังได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่มก็เห็นจะเป็นการให้สวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการให้เงินทดแทนเมื่อเจ็บป่วยไม่สามารถประกอบอาชีพ การให้ซื้อสินค้าบริโภคของกลุ่มเป็นเงินเชื่อ เช่น ข้าวสาร น้ำมัน เป็นต้น ถ้าสมาชิกกลุ่มไม่มีเงินซื้อข้าวกินสวัสดิการเหล่านี้ก็สามารถช่วยได้ในระยะหนึ่งเท่านั้น และสมาชิกกลุ่มก็ได้รับสวัสดิการที่ไม่เท่าเทียมกันอีกด้วย ดูที่สมาชิกกลุ่มใครออมเงินมากน้อยก็ได้สวัสดิการช่วยเหลือมากน้อยตามลำดับ และถ้าใครไม่จ่ายให้กองทุนสวัสดิการวันละบาทติดต่อกัน 3 เดือน ก็จะถูกตัดสิทธิสวัสดิการทันที และจะไม่ได้เงินที่ส่งไปแล้วคืน เพราะเงื่อนไขเป็นการจ่ายขาด จึงทำให้สมาชิกบางรายตัดสินใจไม่เข้ากองทุนสวัสดิการวันละบาท เพราะถ้าไม่เจ็บไข้ได้ป่วย หรือตาย ถ้าเข้ากองทุนสวัสดิการวันละบาท จะจ่ายเงินฟรี (กมลพรรณ พรศรีรัตนรักษ์. สัมภาษณ์. 2557)

จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหานั้นปัจจุบันกลุ่มยังไม่สามารถดำเนินการลดภาระหนี้สินในครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มได้ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวไม่มีใครนำเสนอในที่ประชุมแม้แต่ครั้งเดียว เป็นเพราะเป็นเรื่องที่ไม่เกิดกับสมาชิกกลุ่มทุกคน และสมาชิกกลุ่มที่ประสบปัญหาดังกล่าวก็ไม่กล้าที่จะนำเสนอปัญหาของตนเองให้ที่ประชุมรับรู้และจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาก็จะได้ลดภาระหนี้สินลง เพียงแต่สมาชิกกลุ่มคนใดมีปัญหาในเรื่องการชำระหนี้ในแต่ละเดือนกรรมการกลุ่มก็จะแก้ไขปัญหานั้นเป็นราย ๆ ไปเท่านั้น ดังนั้นเพื่อการแก้ไขปัญหานั้นสมาชิกกลุ่มสามารถได้รับการช่วยเหลืออาจดำเนินการจัดโครงสร้างหนี้ของสมาชิกกลุ่ม นำภาระหนี้สินที่สมาชิกกลุ่มไปเป็นหนี้ของกองทุนต่าง ๆ มารวมกันว่ามีจำนวนเท่าไรและในแต่ละเดือนรวมแล้วต้องชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเงินเท่าไร เพื่อทำเป็นข้อมูลนำเสนอในที่ประชุมกลุ่มว่า ถ้าสมาชิกกลุ่มมีภาระหนี้สินในวงเงินทั้งหมด กลุ่มสามารถที่จะอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกได้หรือไม่ ถ้าสมาชิกกลุ่มสามารถปรับโครงสร้างหนี้ให้หนี้มาเป็นวงเงินเดียวก็จะทำให้ลดภาระการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยลงได้ โดยมีเงื่อนไขให้สมาชิกกลุ่มทำข้อตกลงว่าจะไม่กู้เงินให้เป็นการเพิ่มขึ้นอีก จนกว่าจะใช้หนี้ก้อนดังกล่าวหมดแล้ว (กมลพรรณ พรศิริรัตนรักษ์, สัมภาษณ์, 2557)

2. สมาชิกกลุ่มมีเจตนาในการกู้เงินมากกว่าการออมเงิน ซึ่งเป็นปัญหาที่สมาชิกกลุ่มมีความเห็นว่ายังเป็นปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มที่จะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด สมาชิกมีความต้องการกู้เงินมากกว่าการออมเงิน ถ้ามีการให้เพิ่มเงินออมจะไม่รับข้อเสนอแต่จะเสนอให้เพิ่มวงเงินกู้มากกว่า จึงคิดหลักการการจัดตั้งกลุ่มที่จะสะสมทรัพย์จังหวัดตราดของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต ที่หวังจะให้คนรากหญ้าได้มีเงินออมเพื่อไว้ใช้ในอนาคต หวังที่จะให้สมาชิกกลุ่มได้รับการช่วยเหลือลดภาระหนี้สินในครัวเรือน แต่กลับเป็นสิ่งที่ตรงกันข้าม สมาชิกกลุ่มไม่คิดจะออมเงินแล้วยังสร้างภาระหนี้สินจนยากที่จะให้กลุ่มที่จะสะสมทรัพย์จังหวัดตราดจะให้การช่วยเหลือได้

สาเหตุของการที่สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญในการกู้เงินมากกว่าการออมเงินนั้น เนื่องจากสมาชิกกลุ่มไม่เพียงแต่มีหนี้สินของกลุ่มที่จะสะสมทรัพย์เพียงอย่างเดียว ยังคงมีภาระหนี้สินในแหล่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินกู้ในระบบ เงินกู้ของ ธกส. สหกรณ์การเกษตร อีกทั้งในปัจจุบันภาครัฐยังมีนโยบายกองทุนต่างๆ พูดยได้ว่าถ้ามีกองทุนให้กู้เงินสมาชิกกลุ่มก็จะเข้าไปเป็นสมาชิกกองทุนนั้นด้วย จึงทำให้สมาชิกกลุ่มมีหนี้สินหมุนเวียนอยู่ในวงจรรู้ไม่รู้จัก เพราะวันที่ต้องชำระหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้กองทุนต่างรวมทั้งกลุ่มที่จะสะสมทรัพย์ในแต่ละเดือนจะไม่ตรงกัน จึงทำให้สมาชิกมีเวลาดำเนินการกู้เงินกองทุนนี้มาใช้กองทุนนั้น หรืออาจถ้าชำระเงินกลุ่มไปแล้วเกินครึ่งของเงินที่กู้ไปก็สามารถหาเงินมาโปะ(ได้มาจากการมีบุคคลอื่นนำมาปล่อยให้อีกก็เมื่อกู้เงินกลุ่มเสร็จก็จะนำเงินชำระที่กู้ไปโปะพร้อมดอกเบี้ย) แล้วก็ดำเนินการกู้เงินเพิ่มต่อไปถ้ายัง

มีโอกาสเช่นนี้ก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ในเดือนนั้น แต่ถ้าเดือนไหนจนมุมไม่สามารถกู้เงินกลุ่มได้แล้วเพราะเต็มเปดานหนี่ก็ต้องหันไปกู้เงินนอกระบบอีก และชาวบ้านในปัจจุบันต้องการมีสิ่งอำนวยความสะดวกกันทั้งนั้น ชอบซื้อของเป็นเงินเชื่อ ไม่พยายามออมเงินไว้ก่อนเมื่อมีพอด้อยซื้อขอวิธีลัดซื้อของเป็นเงินเชื่อ และส่วนใหญ่จะชอบซื้อรถยนต์ ซึ่งเป็นภาระอันใหญ่มาสำหรับคนชนบท เพราะคาดการณ์ว่าตนเองจะสามารถหาเงินจากการทำมาหากินในแต่ละวันได้มาใช้หนี้สินได้ในแต่ละเดือน แต่พอการคาดคะเนผิดไปก็หาแหล่งเงินทุน กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จึงเป็นเป้าประสงค์ที่จะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อหวังจะได้กู้เงินมาใช้จ่ายมากกว่าหวังที่จะออมเงินเพื่อมีไว้ใช้ในอนาคตหรือเมื่อเหตุจำเป็นจริง ๆ แต่สิ่งที่สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นที่ไม่ต้องการเพิ่มเงินออม เพราะเงินปันผลที่ตอบแทนในแต่ละเดือนมีอัตราที่ต่ำ 1 บาทต่อ 1 หุ้น เมื่อเทียบกับดอกเบี้ยที่ต้องเสียในอัตราร้อย 12 ต่อปี ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ไม่เป็นธรรมกับสมาชิกกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา จะต้องให้ความสำคัญกับผลตอบแทนในเรื่องการปันผลให้มีอัตราที่เป็นที่น่าสนใจของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้เป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มออมเงินให้มากขึ้นกว่าเดิม สามารถถอนเงินออมออกมาใช้ได้ตามเงื่อนไขในอัตราที่ไม่ทำให้เกิดความเสียหายทั้งกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม (กมลพรรณ พรศรีรัตนรักษ์, สัมภาษณ์, 2557)

3. สมาชิกกลุ่มไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายหรือลดภาระค่าใช้จ่าย เป็นปัญหาของตัวสมาชิกกลุ่มเองแต่มีผลกระทบมายังการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด เมื่อใดคนชนบทที่ปัจจุบันประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีรายได้ที่ไม่แน่นอน เกิดจากการผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งที่รัฐก็พยายามให้ทุกคนทำบัญชีครัวเรือน ดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

สาเหตุที่สมาชิกกลุ่มไม่สามารถควบคุมการใช้จ่ายได้นั้นเกิดจาก คิดอยากได้อะไรก็ต้องได้ไม่ต้องวางแผนว่ามีกำลังพอหรือไม่ จะต้องมิ เห็นคนอื่นเขามีกี่ต้องมีให้เหมือนเขา อีกทั้งทุกวันนี้มีสิ่งต่าง ๆ เข้ามามากมายเกิดกิเลสอยากได้ทั้งนั้น เป็นกันทั้งครอบครัว พ่อแม่ลูก มีความต้องการเหมือนกันหมด เมื่อก่อนพ่อแม่ไม่มีเงินลูกก็จะเข้าใจเชื่อฟังพ่อแม่และไม่ต้องการสิ่งของที่ไม่จำเป็น แต่ปัจจุบันนี้สังคมชนบทกับมีรสนิยมเป็นคนสังคมเมือง ต้องทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ จึงจะตามคนอื่นเขาทัน บางครั้งลืมนึกไปว่ามันก็ได้จำเป็นต้องมีซะทุกอย่างเพราะไม่ได้วางแผนการใช้จ่าย บางบ้านต้องมีโทรทัศน์หลายเครื่องเพราะจะได้ไม่ต้องแย่งกันดู แล้วก็ต้องมีจานดาวเทียมเพื่อจะได้ดูหลาย ๆ ช่อง นอกเหนือจากช่องฟรีทีวี ต้องมีโทรศัพท์กันคนละเครื่อง พ่อแม่เครื่องแม่เครื่องยังลูกอีกเครื่อง และที่เลวร้ายไปกว่านั้นคือทุกอย่างซื้อเป็นเงินเชื่อทั้งสิ้น

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา ให้สมาชิกกลุ่มสร้างจิตสำนึก นำแนวทางการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้ได้ (กมลพรรณ พรศรีรัตนรักษ์, สัมภาษณ์, 2557)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรจำแนกตามปัญหาด้านหลักการของกลุ่ม
สัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด ในรายประเด็น

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
1. ระบบค้ำประกันทำให้สมาชิก ที่ไม่มีปัญหาเรื่องเงินต้องกู้เงิน กลุ่มเพื่อป้องกันการหนีหนี้	2.14	0.84	มีปัญหาค่อนข้างน้อย	8
2. การไม่ยึดหลักความเท่าเทียม กัน เสมอภาคทำให้กลุ่มสัจจะ สะสมทรัพย์ประสบปัญหา ในการดำเนินงาน	4.25	1.17	มีปัญหามาก	5
3. สมาชิกไม่รู้จักวางแผนการใช้ เงินของตนเองทำให้กลุ่มสัจจะ สะสมทรัพย์ประสบปัญหา ในการดำเนินงาน	4.25	1.04	มีปัญหามาก	6
4. การไม่จัดสรรสวัสดิการ โดยให้ เงินปันผล และจัดสรรสวัสดิการ ให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ประสบปัญหาในการดำเนินงาน	4.55	0.69	มีปัญหามาก	1
5. เป็นแหล่งเงินทุนที่ไม่สามารถ แก้ปัญหาความเดือดร้อนทำให้ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบ ปัญหาในการดำเนินงาน	4.10	1.24	มีปัญหาค่อนข้างมาก	7
6. ความยืดหยุ่นการกู้ ส่งใช้ เงินกู้ ทำให้กลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์ ประสบปัญหาในการ ดำเนินงาน	4.27	1.06	มีปัญหามาก	4
7. การไม่มีส่วนร่วม สมาชิกไม่ร่วม วางแผนระเบียบการบริหารงาน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ประสบปัญหาในการดำเนินงาน	4.55	0.57	มีปัญหามาก	2

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
8.การไม่จัดสวัสดิการ ทำให้สมาชิกกลุ่มไม่สามารถอยู่ดีกินดี เป็นสุข ทุกคน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน	4.43	0.73	มีปัญหามาก	3
รวม	4.07	0.52	มีปัญหาค่อนข้างมาก	

จากตาราง 9 พบว่า ในประเด็นของปัญหาด้านหลักการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราดนั้น ก็ยังมีปัญหาอยู่ในระดับ มีปัญหาค่อนข้างมาก ($\mu = 4.07$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น เราสามารถแบ่งประเด็นปัญหาที่มีระดับมากตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่องการไม่จัดสรรเงินกำไร โดยให้เงินปันผล และจัดสรรสวัสดิการให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.55$) ประเด็นเรื่องการไม่มีส่วนร่วม สมาชิกไม่ร่วมวางกฎระเบียบการบริหารงานกลุ่ม ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.55$) ประเด็นเรื่องการไม่จัดสวัสดิการ ทำให้สมาชิกกลุ่มไม่สามารถอยู่ดีกินดี เป็นสุข ทุกคน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.43$) ประเด็นเรื่องความยืดหยุ่นการกู้ยืมเงินกู้ ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.27$) ประเด็นเรื่องการไม่ยึดหลักความเท่าเทียมกัน เสมอภาค ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.25$) และประเด็นเรื่องสมาชิกไม่รู้จักวางแผนการใช้เงินของตนเองทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.25$)

ส่วนกลุ่มประเด็นที่มีปัญหาค่อนข้างมาก ได้แก่ ประเด็นเรื่องการเงินเป็นแหล่งเงินทุนที่ไม่สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ($\mu = 4.10$) และกลุ่มประเด็นที่ปัญหาค่อนข้างน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่องระบบค้ำประกันทำให้สมาชิกที่ไม่มีปัญหาเรื่องเงินต้องกู้เงินกลุ่มเพื่อป้องกันการหนีหนี้ ($\mu = 2.14$)

1. การไม่จัดสรรสวัสดิการ โดยให้ เงินปันผล และจัดสรรสวัสดิการให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ประสบปัญหาในการดำเนินงาน

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด เห็นความสำคัญที่จะให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ดำรงอยู่ และสามารถสร้างความมั่นคงให้แก่สมาชิกได้อย่างยั่งยืนก็ต้องมีการจัดสรรผลกำไรโดยการให้เงินปันผลแก่สมาชิก และการจัดสรรสวัสดิการต้องครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย “การจัดสวัสดิการที่ดีต้องช่วยเหลือแบบไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกทุกคนมีสิทธิ์ได้ แต่มุ่งเน้นคนยากจนและด้อยโอกาส ต้องทำด้วยความรักและอดทน โดยจะต้องมีความศรัทธาเชื่อมั่นว่าพวกเราสามารถสร้างสวัสดิการของตนเองได้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เงื่อนไขให้ทุกคนมีส่วนร่วมจ่ายสมทบโดยสมัครใจทุกคนในกลุ่มเป็นเจ้าของกองทุนและได้รับสวัสดิการไปในเวลาเดียวกัน ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตกลงกติการ่วมกัน สมาชิกช่วยกันระดมความคิดในบริบทของกลุ่มตนเองว่าควรวางกฎระเบียบการบริหารงานกลุ่มให้เหมาะสม และจะทำให้ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานที่มั่นคงและยั่งยืนตลอดไป” (กมลพรรณ พรศรีรัตนรักษ์. สัมภาษณ์ 2557)

“การจัดสวัสดิการทำให้สมาชิกกลุ่ม อยู่ดีกินดี เป็นสุข ทุกคน โดยจะต้องยึดหลักความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ไม่เห็นแก่พวกพ้องโดยให้กรรมการได้ปฏิบัติให้เป็นตัวอย่าง สมาชิกกลุ่มเห็นก็จะเกิดจิตสำนึกในความไว้วางใจกัน เกรงใจกัน ไม่สร้างความกดดัน หรือความแตกแยก ความเข้าใจผิด ให้เพื่อนสมาชิกด้วยกันเอง การที่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราดเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่สมาชิกกลุ่มได้นั้น ต้องฝึกฝนให้สมาชิกกลุ่มต้องรู้จักวางแผนการใช้เงินของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีเงินออมเพิ่มขึ้น และจะทำให้กรรมการกลุ่มสามารถยืดหยุ่นการกู้และการส่งใช้เงินกู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มได้อย่างมั่นใจและเชื่อมั่นว่าสมาชิกกลุ่มจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยความเที่ยงตรง ตามสัจจะที่ให้ไว้ จะทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน” (ละออง กาญจนาวิล. สัมภาษณ์. 2557)

“ระบบค้ำประกันของสมาชิกที่ไม่มีปัญหาในเรื่องการป้องกันการหนีหนี้ แต่เป็นเพราะมีความต้องการจะกู้มากกว่า และส่วนใหญ่คนกู้กับคนค้ำจะมีสถานภาพที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน คือเป็นสมาชิกที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกรุ่นเดียวกัน มีจำนวนเงินออมและจำนวนหุ้น ที่ใกล้เคียงกัน มีอาชีพหรือรายได้ที่ใกล้เคียงกัน เพราะการพิจารณาให้เงินกู้จำเป็นต้องไม่มากกว่าจำนวนเงินหุ้นของคนกู้และคนค้ำรวมกัน สำหรับการหนีหนี้จะพบปัญหากับสมาชิกกลุ่มที่เรียกว่า “ขจร” คือเป็นบุคคลที่เพิ่งเข้ามาอยู่ อาจมาทำงาน มาสมัครบวช เป็นต้น แล้วก็เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม พวกนี้จะกู้ในวงเงินเต็มเพดานและก็สร้างความเชื่อมั่นให้กรรมการพิจารณาให้กู้ตามวงเงินที่ขอ แรก ๆ การส่งยังไม่มีปัญหาเพราะสามารถหาเงินกู้จากกองทุนอื่น ๆ มาใช้หนี้แต่ละเดือนได้ แต่พอนาน ๆ ไปส่งไม่ไหวแล้วคิดหนีหลายด้านก็ตัดสินใจหนีออกจากพื้นที่ไปเลย ตามตัวได้ก็ตีไป ตามไม่ได้คนค้ำก็รับภาระต่อไป สำหรับสมาชิกกลุ่มที่เป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิมส่วนใหญ่จะไม่มีหนีหนี้เพราะถ้าหมดหนทางจริง ๆ ก็ต้องขอความช่วยเหลือผ่านผ่นการชำระให้น้อยลงจากกรรมการกลุ่มแต่ก็จะสามารถช่วยได้เดือนต่อเดือนเท่านั้นจะไม่มีค้างชำระเกิน 1 เดือน และต้องมีเหตุสุดวิสัยจริง ๆ เป็นราย ๆ ไป” (เฉลิมรัตน์ รักรุ่งเรือง. สัมภาษณ์. 2557)

2. การไม่มีส่วนร่วม สมาชิกไม่ร่วมวางกฎระเบียบการบริหารงาน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ประสบปัญหาในการดำเนินงาน

เมื่อผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการณ์การมีส่วนร่วม โดยการประชุมเพื่อแจ้งผลการดำเนินงานหาแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด จะจัดประชุมสมาชิกกลุ่มทุกสิ้นปีบัญชีเพื่อจ่ายเงินปันผล ซึ่งแจ้งระบบการเงิน บัญชีและสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปี โดยมีพระอาจารย์สุบิน ปณีโต ผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในจังหวัดตราด เข้าร่วมประชุมด้วย เพราะในวันนั้นจะมีการทำบุญด้วยเป็นการแสดงความร่วมมือร่วมใจนำข้าวปลาอาหารมาร่วมทำบุญกัน ประชุมกันว่ามีสิ่งใดที่ดำเนินงานไปแล้วประสบผลสำเร็จ งานใดที่ประสบปัญหา มีการให้สมาชิกกลุ่มเสนอปัญหาของกลุ่ม บางครั้งเป็นปัญหาของสมาชิกเป็นรายบุคคลที่เกิดปัญหาแล้วอาจจะมีผลกระทบกับเพื่อนสมาชิก หรือสมาชิกมีข้อเสนอแนะการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มว่าควรปรับปรุงอย่างไร กรรมการคนไหนที่ไม่สามารถทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ การประชุมประจำปีจึงเป็น โอกาสที่สมาชิกกลุ่มจะสามารถคัดเลือกกรรมการใหม่ได้ โดยให้ได้รับการยินยอมจากเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกในที่ประชุม สำหรับผลการดำเนินงานส่วนไหนที่สมาชิกกลุ่มหรือตัวกรรมการเองไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้พระอาจารย์สุบิน ท่านจะสามารถช่วยนำเสนอแนวทางแก้ไขและขอความเห็นชอบจากมติที่ประชุมว่าเห็นควรที่จะดำเนินการแก้ไขได้หรือไม่ และถือว่ามติที่ประชุมเป็นที่รับทราบ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกกลุ่มต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่มติที่ประชุมเห็นชอบ

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการแก้ปัญหาในหลักการหรือระบบการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด ในปัจจุบันมีลักษณะเป็นการตัดสินใจขึ้นอยู่กับตัวผู้นำ การที่จะตัดสินใจดำเนินงานใครใกล้ชิดตัวพระอาจารย์สุบิน ปณีโต ก็จะนำเสนอให้ท่านได้รับทราบและต้องการให้หลักการและระบบการดำเนินงานเป็นไปตามที่ตนต้องการ เน้นการมีคำตอบโดยยึดหลักการเห็นผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าตัวสมาชิกกลุ่ม กลุ่มต้องมีผลกำไร สร้างภาพให้บุคคลภายนอกได้เห็นว่าคุณภาพในการดำเนินงาน ตัวสมาชิกจะเป็นอย่างไรอยู่ได้ก็อยู่ไป อยู่ไม่ได้ก็ลาออกไป เมื่อพระอาจารย์เห็นชอบด้วยการผ่านในมติที่ประชุมก็มีความราบรื่นเป็นไปตามแนวคิดที่วางไว้แล้ว สมาชิกกลุ่มไม่กล้าโต้แย้งกับพระอาจารย์ เมื่อผ่านในที่ประชุมแล้วก็ถือว่าเป็นหลักการที่สมาชิกกลุ่มต้องปฏิบัติตาม

เหตุผลของปัญหาการมีส่วนร่วม สมาชิกวางกฎระเบียบการบริหารงานกลุ่มร่วมกันนั้น เกิดจากสมาชิกกลุ่มที่มีปัญหาไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองให้ที่ประชุมได้รับทราบ อาจเกิดจากความอายกลัวคน ดังนั้นควรแยกแยะสมาชิกกลุ่มที่มีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เป็นรายประเด็น และให้สมาชิกกลุ่มที่มีปัญหาเหมือนกันร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็นก่อนเพื่อเลือกแนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสม เสมอภาค และนำเสนอในที่ประชุม ก็จะได้ผลลัพธ์จากกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกกลุ่มและผู้มีส่วนได้เสียจากกระบวนการตัดสินใจ (สุจิตรา วงษ์จันทร์. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมาชิกกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาด้านปัญหา
กรรมการกลุ่มสัจจะสหกรณ์จังหวัดตราด ในรายประเด็น

ประเด็น	μ	σ	การตีความ	ลำดับที่
1. กรรมการกลุ่มเห็นแก่พวกพ้อง ตัวเองในการพิจารณาให้เงินกู้	4.07	1.04	มีปัญหาค่อนข้างมาก	4
2. ระบบการตรวจสอบของกรรมการ กลางใช้เวลาน้อยไป	3.31	0.58	มีปัญหปานกลาง	6
3. สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีความ เชื่อมั่นในการดำเนินงานของ กรรมการกลุ่ม	4.13	1.05	มีปัญหาค่อนข้างมาก	2
4. กรรมการกลุ่มอาสาเข้ามาเป็น กรรมการเพื่อหวังสิทธิที่ เหนือกว่าสมาชิกกลุ่ม	2.19	0.67	มีปัญหาค่อนข้างน้อย	9
5. กรรมการกลุ่มไม่มีศักยภาพใน การทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ	3.07	1.37	มีปัญหปานกลาง	8
6. กรรมการกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มี ความรับผิดชอบ	3.14	0.77	มีปัญหปานกลาง	7
7. กรรมการกลุ่มไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ในการดำเนินงานกลุ่ม	3.92	1.10	มีปัญหาค่อนข้างมาก	5
8. ไม่มีการประชุมเพื่อปรึกษา หารือเพื่อเสนอแนะปัญหาและ แนวทางแก้ไข	4.12	1.00	มีปัญหาค่อนข้างมาก	3
9. ไม่มีการสร้างเครือข่ายการ ทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่ม ทั้งหมด ทำให้กลุ่มสัจจะสห กรณ์ประสบปัญหาในการ ดำเนินงานของกลุ่มสัจจะ สหกรณ์	4.17	1.04	มีปัญหาค่อนข้างมาก	1
รวม	3.57	0.55	มีปัญหาค่อนข้างมาก	

จากตาราง 10 พบว่า ด้านปัญหากรรมการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด มีปัญหาค่อนข้างมาก ($\mu = 3.57$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น เราสามารถแบ่งระดับปัญหาดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มประเด็นปัญหาที่มีระดับค่อนข้างมากกับกลุ่มที่มีปัญหาระดับปานกลาง กลุ่มประเด็นที่มีปัญหาค่อนข้างมากตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่องการที่ไม่มีมีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่มทั้งหมด ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบปัญหาในการ ($\mu = 4.17$) ประเด็นเรื่องการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีความเชื่อมั่นการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม ($\mu = 4.13$) ประเด็นเรื่องการที่ไม่มีมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเพื่อเสนอแนะปัญหา และแนวทางแก้ไข ($\mu = 4.12$) ประเด็นเรื่องการที่กรรมการกลุ่มมักเห็นแก่พวกพ้องตัวเองในการพิจารณาให้เงินกู้ ($\mu = 4.07$) และประเด็นการที่กรรมการกลุ่มไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ในการดำเนินงานกลุ่ม ($\mu = 3.92$)

ส่วนกลุ่มประเด็นที่มีปัญหาลดลงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่องระบบการตรวจสอบของกรรมการกลางใช้เวลาน้อยไป ($\mu = 3.31$) ประเด็นเรื่องกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีความรับผิดชอบ ($\mu = 3.14$) และประเด็นเรื่องกรรมการกลุ่มไม่มีศักยภาพในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ($\mu = 3.07$)

1. มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่มทั้งหมด ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ประสบปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของจังหวัดตราด มีความคิดเห็นว่าการกรรมการกลุ่มยังทำงานไม่เป็นระบบ ไม่เป็นทีม ต่างคนต่างทำ เป็นปัญหาค่อนข้างมากในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด “การที่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จะดำเนินงานประสบผลสำเร็จได้นั้นการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันมีการจัดประชุมกันเป็นระยะๆ เพื่อปรึกษาหารือในการทำงานของกรรมการ เมื่อเวลาใดการดำเนินงานเกิดปัญหาจะได้ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขได้ทันเวลา ถูกต้อง โปร่งใส การทำงานของกลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีเครือข่ายร่วมกันจะได้รู้การดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์กลุ่มอื่น ๆ ว่าเขาได้มีแนวทางแก้ไขกันอย่างไรบ้างแล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้ตรงกับบริบทของกลุ่ม แต่แนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้นสมาชิกกลุ่มยังไม่มีความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการ เพราะยังมีความคิดว่ากรรมการมักจะเห็นแก่พวกพ้องตัวเองในการพิจารณาให้เงินกู้” (ชูจิต เมฆะทัต, สัมภาษณ์. 2557)

สาเหตุของปัญหาที่ไม่สามารถสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่มทั้งหมดได้ เกิดจากกรรมการแต่ละกลุ่มไม่กล้าที่จะนำเสนอปัญหาในกลุ่มให้กลุ่มอื่นได้รับรู้ แต่ถ้าจะหยิบยกเรื่องผลกำไรนั้นกรรมการแต่ละกลุ่มยินดีให้ข้อมูล จึงทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราดมีแต่สิ่งที่ดี ๆ เรื่องปัญหาต่าง ๆ นั้น ซ่อนเอาไว้ แต่กรรมการคงไม่ได้คิดว่าถ้าเมื่อไรมันสะสมปัญหาไว้มาก ๆ และนาน ๆ ไปมันอาจจะปะทุขึ้นมาจนยากจะเกินเยียวยาหรือแก้ไขได้

จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า แนวทางแก้ไขควรจัดเวทีให้กรรมการกลุ่มแต่ละกลุ่มได้ระดมปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มว่ามีเรื่องใดบ้างที่มีปัญหาเหมือนกัน และทำไมบางกลุ่มจึงไม่เกิดปัญหาอย่างเช่นกลุ่มอื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม และนำแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มที่ไม่ปัญหาไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาไปในแนวทางของกลุ่มที่จะสะสมทรัพยากรจังหวัดตราด (นิภาชาญชิต. สัมภาษณ์. 2557)

2. สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีความเชื่อมั่นการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม

ปัญหาที่กรรมการต้องพิจารณา ซึ่งเป็นกรรมการบางส่วนหรือบางคนหรือเป็นกรรมการทั้งหมดเลยก็ได้ที่สมาชิกกลุ่มไม่มีความเชื่อมั่นการดำเนินงาน บางครั้งตัวกรรมการเองทำงานโดยไม่มี ความยุติธรรม เห็นแก่พวกพ้อง จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า “กรรมการกลุ่มต้องได้รับการเสนอชื่อและคัดเลือกจากมติที่ประชุมประจำปี ที่สมาชิกทุกคนต้องรับรอง ซึ่งไม่ได้มาจากการรับสมัครหรือคัดเลือกขึ้นมาลอย ๆ แต่ถ้าจะให้คิดว่าไม่เห็นด้วย เสียทีเดียวก็ไม่ได้ เพราะกรรมการบางคนมีพฤติกรรมที่ส่อไปในประเด็นดังกล่าวได้ จึงไม่ใช่ว่าปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มสะสมทรัพยากรจังหวัดตราด” (กมลพรรณ พรศรีรัตนรักษ์. สัมภาษณ์. 2557)

สาเหตุที่ทำให้สมาชิกกลุ่มไม่ไว้วางใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการนั้น การทำงานเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง ไม่ให้ความยุติธรรมแก่สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ การดำเนินงานที่ผิดพลาดของกรรมการก็มีให้เห็นอยู่เป็นระยะเช่นกัน ผลของการผิดพลาดเกิดจากตรวจสอบของกรรมการน้อยไปหรือเป็นเพราะกรรมการไม่มีความรับผิดชอบ หรือกรรมการกลุ่มไม่มีศักยภาพในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพกันแน่ เพราะเนื่องจากระบบการดำเนินงานของกรรมการกลุ่มก็สามารถดำเนินงานมาได้เป็นสิบปี

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหานั้น ต้องมีระบบการตรวจสอบของกรรมการกลาง โดยนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ กรรมการกลุ่มต้องส่งการสรุปบัญชีในวันที่ 15 ของทุกเดือน ที่เป็นช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม และทุก 3 เดือนก็ต้องได้รับการตรวจบัญชีอีก และที่สำคัญกรรมการกลุ่มทุกคนต้องมีจิตสำนึก มีจิตอาสาที่แท้จริง (กมลพรรณ พรศรีรัตนรักษ์. สัมภาษณ์. 2557)